

نگاهی به مهمترین رویدادهای جمهوری آذربایجان در سال 2010

سرویس آذربایجان / خبرگزاری آران

به نقل از ایرنا

خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان : جمهوری آذربایجان درحالی سال 2010 میلادی را آغاز کرده بود که بحث حل مناقشه قره باغ با میانجیگری گروه 'مینسک' وارد شانزدهمین سال خود می شد و با رسیدن سال جدید، مرحله دیگری از مذاکرات سرد و رود روی روسای جمهوری آذربایجان و ارمنستان، برای بررسی این موضوع در هوای زمستانی شهر 'سوجی' روسیه موضوع بحث بود.

اگر چه این دیدار هم مانند دیدارهای قبلی و حتی دیدارهای مشابهی که بعدا انجام گرفت، دستاورد جدیدی برای حل مناقشه قره باغ نداشت، اما سبب شد که مقامات جمهوری آذربایجان در اظهاراتی جدی از ناکارآمدی فعالیت های گروه مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا، برای حل مناقشه قره باغ سخن بگویند.

توجه نشان دادن آذری ها به گزینه های دیگری به غیر از گروه مینسک هم از نتایج این دیدگاه بود که موجب شد تا در اوایل سال، پیشنهاد ایران ورود به موضوع حل مناقشه با استقبال طرف آذری مواجه شود.

آذری ها که در سال 2010 از تداوم گفت و گوهای بدون نتیجه گروه مینسک خسته شده بودند، علاوه بر این راه های دیگری را هم برای حل مناقشه مطرح کردند و از توسل به شیوه نظامی در صورت تداوم بلاتکلیفی سخن گفتند.

آنان مذاکرات 16 ساله برای حل این مناقشه را 'وقت کشی' نامیده و در طول سال به موازات انتقاد از گروه مینسک، از آمریکا و روسیه نیز در مناسبت های مختلف به دلیل آنچه حمایت از ارمنستان می نامند، انتقاد کردند و گفتند که آنها به عنوان اعضای گروه میانجیگر مینسک، اگر درصدد حل مسئله نیستند دست کم از یک طرف دعوا حمایت نکنند. فرانسه به عنوان سومین عضو گروه مینسک هم از اینگونه انتقادات مصون نبود و در چند نوبت هدف انتقادهای مقامات آذری قرار گرفت.

در این میان آمریکا که همواره در تلاش است تا جمهوری آذربایجان را به عنوان شریک راهبردی خود در منطقه قفقاز جنوبی معرفی کند، از ابتدای سال نتوانست روابط فیما بین را به سطح رابطه گرم تغییر دهد و سفارت آمریکا در باکو نیز به دنبال شش ماه بی سرپرستی در سال قبل، طول سال 2010 را هم بدون سفیر سپری کرد.

این وضعیت در حالی که به عنوان نشانه ای از سردی در روابط ارزیابی می شد، در نهایت در آخرین روزهای سال با استفاده 'بارک اوباما' از اختیارات ویژه خود و در حالی که سنای مخالف با نامزد معرفی شده برای این منظور در تعطیلات پایان سال میلادی بود، 'متیو برازیا' را به عنوان سفیر جدید آمریکا در باکو منصوب کرد تا شاید در وضعیت سرد روابط تغییری ایجاد شود.

'متیو برازیا' که پیشتر عضو آمریکایی گروه مینسک و معاون وزیر امور خارجه آمریکا در امور اروآسیا بود چند ماه قبل از سوی اوباما برای تصدی سفارت جمهوری آذربایجان به سنا معرفی شده بود، اما سنا سفارت او را تصویب نمی کرد.

روزنامه رسمی دولت آذربایجان هم در آخرین روزهای سال میلادی و همزمان با این اقدام اوباما، آمریکا را بشدت به باد انتقاد گرفت و دولت واشنگتن را با عنوان دولتی حيله گر و دو رو معرفی نمود که با توسل به برخورد های دوگانه، از عامل حقوق بشر و دموکراسی برای فشار به کشورهای مستقل سوء استفاده می کند.

دولت باکو که در اوایل سال، برگزاری يك رزمایش از پیش برنامه ریزی شده مشترک با آمریکا را بطور یکجانبه لغو کرده بود تا آخر سال هم به این روند کمابیش پایبند ماند و در روزهای پایانی سال برخی منابع نزدیک به حاکمیت این کشور اعلام کردند که چندین برنامه مشترک نظامی دیگر دو طرف هم در شرف لغو قرار گرفته است.

اگر در اوایل سال بحث بی طرف نبودن آمریکا در مناقشه قره باغ عامل بروز سردی در روابط و لغو رزمایش مشترک عنوان شده بود، در پایان سال انتشار برخی مکاتبات سفارت آمریکا که بر اساس آنها دخالت این کشور در امور داخلی آذربایجان و تلاش برای ایجاد اختلاف میان این کشور و همسایگانش مطرح شده است، دلیل سردی مجدد در روابط شد.

برخی از این اسناد که در 'ویکی لیکس' هم منتشر شد، حاوی مطالبی بودند که با سیاست رسمی و اعلام شده دولت باکو بخصوص در مواجهه با همسایگانش همخوانی نداشت و بر این اساس با تکذیب اعتراض گونه مقامات آذری مواجه شد، تا آنجا که فرمانده نیروهای مرزبانی آذربایجان، همکاری با واشنگتن را با وجود چنین ادعاهایی ناممکن دانست.

روابط جمهوری آذربایجان با روسیه نیز در این دوره کمابیش در فراز و نشیب بود و در حالی که رییس جمهوری روسیه در طول سال به عنوان يك عضو گروه مینسک چند ملاقات میان 'الهام علی اف' و 'سرژ سرکسیان' را برای گفت و گو در مورد مناقشه قره باغ میزبانی کرد ولی در چندین نوبت هم از سوی مقامات آذری به عدم رعایت بیطرفی در برخورد با این مناقشه متهم شد.

سفر تابستان گذشته 'دیمتری مدودف' به ارمنستان و امضای قرارداد جدید همکاری نظامی بین دو طرف و تمدید مدت استفاده روسیه از پایگاه 'گیومری' ارمنستان و تفاهم برای استفاده مشترک از این پایگاه برای اهداف امنیتی، موضوعی بود که خشم باکو را علیه مسکو برانگیخت و مقامات این کشور را به اعتراض واداشت.

اگرچه مدودف، در پی سفر به ایروان در شهریورماه هم به باکو سفر کرد و در ملاقات با مقامات آذری بر بی اثر بودن همکاری های 'مسکو ' ایروان' در تعادل نظامی منطقه اطمینان داد و طرفین با امضای قراردادی بر افزایش صادرات گاز از آذربایجان به روسیه تفاهم کردند، اما انتقادات باکو از مسکو بطور کامل فروکش نکرد.

'زییافت عسگراف' معاون مجلس ملی جمهوری آذربایجان در اواخر سال با انتقاد شدید از روسیه به دلیل آنچه حمایت از ارمنستان در مناقشه قره باغ عنوان نمود، گفت: این کشور به جای ایفای نقش میانجی برای حل مناقشه، اقدام به تسلیح ارمنستان می کند که این وضعیت جای تاسف فراوان دارد.

جمهوری آذربایجان در طول سال 2010 به گسترش روابط با ترکیه، جمهوری اسلامی ایران و گرجستان توجه زیادی نشان داده است که این حاکی از رویکرد به همکاری های منطقه ای است و گاهی گفته می شود که از نتیجه ندادن پشت گرمی به قدرت های بزرگ و فرامنطقه ای نشات می گیرد.

در چندین سفر متقابل روسای جمهوری و مقامات ارشد ترکیه و آذربایجان، زمینه توسعه روابط این کشور که در سال قبل در نتیجه نزدیکی ترکیه و ارمنستان تا حدی آسیب دیده بود، ترمیم شد و دامنه همکاری های دو کشور نیز گسترش یافت.

در این میان در دیدار تابستان گذشته 'عبدالله گل' رییس جمهوری ترکیه از باکو قرارداد همکاری راهبردی میان دو کشور به امضا رسید و در پی آن هم رییس جمهوری آذربایجان در سفر به استانبول قرارداد همکاری همه جانبه با نخست وزیر ترکیه امضا کرد.

در چارچوب این قراردادها دو طرف اعلام کردند که روابط خود را در همه زمینه ها اعم از سیاسی، اقتصادی، نظامی و فرهنگی بصورت موثر گسترش خواهند داد.

در طول همین سال به موازات بسترسازی برای توسعه روابط دو طرف، زمینه های توسعه همکاری میان جمهوری خودمختار نخجوان و ترکیه نیز فراهم شد و در کنار توسعه و ارتباط خطوط زمینی،

هوایی و ریلی، قرارداد احداث يك خط لوله انتقال گاز از طريق تركيه به نخجوان هم وارد پروسه عملیاتی شد.

در سفر رییس مجلس عالی جمهوری خودمختار نخجوان به آنکارا نیز بر توسعه همکاری در همه زمینه ها تاکید شد که برخی از صاحبان این همکاری ها را تا حد ایجاد پایگاه از سوی ترکیه در نخجوان تفسیر کردند که می توانست هشداری به ارمنستان هم قلمداد شود.

روابط جمهوری آذربایجان با جمهوری اسلامی ایران نیز از ابتدای سال 2010 با سفر رییس پارلمان آذربایجان به تهران شتاب بیشتری گرفت و در پی آن با دیدارهای متقابل هیات های دو کشور در ابعاد گسترش همه جانبه همکاری ها بخصوص در عرصه های امنیتی، انرژی و بازرگانی ادامه یافت.

در این سال هیات های بلندپایه ایرانی به ریاست وزیران کشور، اقتصاد و دارایی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفاع و معاون امور اقتصادی نهاد ریاست جمهوری به باکو سفر کردند و مذاکرات این هیئت ها، همکاری در همه زمینه ها مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت در اواخر سال با سفر رییس جمهوری اسلامی ایران به باکو، روسای جمهوری دو کشور بصورت روشن و واضح بر گسترش همکاری ها تاکید کردند و تفاهنامه همکاری دو کشور در بخش های حمل و نقل و انرژی هم به امضا رسید.

به دنبال این مذاکرات بود که هیات های کارشناسی دو کشور برای افزایش حجم مبادلات بازرگانی از حدود 600 میلیون دلار فعلی تا حد 10 برابر، در يك دوره زمانی سه ساله برنامه ریزی کرده و در مرحله بعدی افزایش آن تا دو برابر میزان مذکور را هدف گذاری کردند.

روابط باکو و تفلیس هم در طول سال 2010 روند روبه گسترش داشت.

دو کشور که پایه روابط خود را بر اساس همسایگی و همکاری در بخش حمل و نقل و انتقال نفت و گاز از آذربایجان به ترکیه و مقصدهای اروپایی استوار کرده اند، در طول سال با دیدار متقابل هیات های بلند پایه بر تداوم و توسعه همکاری در این زمینه ها تاکید کردند.

جمهوری های آذربایجان و گرجستان تفاهم کردند که به موازات انتقال نفت و گاز آذربایجان از طریق خطوط لوله موجود که از خاک گرجستان عبور می کنند، با احداث يك پایانه و تاسیسات فشرده سازی گاز در سواحل دریای سیاه در خاک گرجستان، امکان صادرات گاز فشرده با استفاده از کشتی های تانکر را به مقاصد اروپایی هموار کنند.

در این بین طرفین بر تکمیل راه آهن 39#& باکو و تفلیس و 39#& قارص و 39#& که از آن با عنوان جاده ابریشم ریلی یاد می شود، تاکید و اظهار امیدواری کردند که با پشتکار دو طرف این خط آهن در يك سال آتی به بهره برداری برسد.

آذربایجان در طول سال گذشته میلادی برای تعیین وضعیت خطوط مرزی با روسیه گام های مهمی برداشت و در این رابطه تفاهم نامه مرزی بین دو کشور به امضا رسید و با گرجستان نیز برای حل اختلافات موجود و تعیین نهایی خطوط مرزی در حال مذاکره است.

جمهوری آذربایجان در طول سال 2010 میلادی کانون بررسی و مذاکرات در مورد رژیم حقوقی و مسائل مرتبط با همکاری های پنج کشور ساحلی خزر بود.

گروه های کارشناسی، نمایندگان ویژه و معاونان وزرای امور خارجه کشورهای ساحلی در نشست هایی که از اولین روزهای سال مذکور در باکو شروع شد، بررسی جدی در مورد این مساله را آغاز کرده و برای برگزاری سومین اجلاس سران در باکو برنامه ریزی کردند.

حاصل این مذاکرات هم تهیه تفاهم نامه همکاری های امنیتی در دریای خزر بود که در اواخر همین سال در نشست سران در باکو به تصویب رسید.

این نشست در عین حال نقطه شروعی برای همکاری های جدی در بحث مسائل امنیتی و همکاری در دریای خزر بود و در آن مقرر شد که با تداوم منظم تر نشست های کارشناسی و برگزاری سالانه اجلاس سران، سایر مسائل مرتبط با خزر به عنوان دریای صلح و دوستی برگزار شود.

باکو امسال علاوه بر میزبانی اجلاس مذکور در طول سال نشست های مهم بین المللی در زمینه گفت و گو میان ادیان و مذاهب و نیز نشست دوره ای بانک توسعه اسلامی را هم میزبانی کرد.

روابط باکو و رژیم صهیونیستی هم در طول این سال کمابیش تداوم داشت و در اوایل سال وزیر امور خارجه این رژیم در سفری به باکو بر توسعه همکاری ها تاکید کرد و در ادامه هم نخست وزیر پیشین این رژیم در سفری مرموز و محرمانه به باکو که در مورد آن اطلاعات رسمی منتشر نشد، ظاهرا با برخی از مقامات آذری دیدار کرد.

این رژیم تلاش داشت که در طول سال به موازات گسترش حجم همکاری های اقتصادی و بازرگانی، به نفوذ در حوزه های فرهنگی و اجتماعی نیز وسعت بیشتری ببخشد و در این راستا گام هایی نیز برداشته شد.

در عرصه داخلی، جمهوری آذربایجان در اواخر سال با برگزاری چهارمین دوره انتخابات پارلمانی مواجه بود و در حالی که با تجدید انتخابات تغییر جدی در ترکیب پارلمان ایجاد نشد و برگزارکنندگان انتخابات هم تلاش داشتند که در شکل برگزاری، الگوهای غربی را رعایت کنند، اما باز هم این انتخابات با انتقادات داخلی و خارجی مواجه بود.

در داخل معترضان به حذف قابل توجه داوطلبان در جریان ثبت نام و برخی تخلفات اعتراض داشتند و در خارج و بخصوص در غرب و آمریکا به دلیل ناکامی برخی از مهره های مورد نظر آنان در ورود به مجلس، باز هم غیردموکراتیک بودن انتخابات از سوی آنان مطرح شد و با تمام این موارد پارلمان جدید در ماه پایانی سال 2010 تشکیل شد و شروع به کار کرد.

موضوع تخریب مساجد که با تلاش هایی برای تخریب يك مسجد در حال ساخت در باکو، از اوایل امسال به عنوان یکی از رویدادهای مورد بحث در عرصه داخلی آذربایجان مطرح بود در نهایت در نیمه های سال با فرمان رییس جمهوری در لغو حکم تخریب مسجد، فرو کش کرد و این موضوع ممنوعیت حجاب در مدارس، در عرصه رویدادهای داخلی جمهوری آذربایجان به کانون خبر تبدیل شد و موجب شد که این

کشور در ورود به سال جدید میلادی هم این بحران را با خود به سال 2011 منتقل کند.

اقدام وزیر آموزش در الزامی کردن پوشش یکسان در مدارس که لازمه آن بی حجابی دختران دانش آموز است، سرآغاز این موضوع بود که با توجیحات نارسای مسئولان مجری طرح و اعتراضات هزاران نفر از افراد متدین و جمعیت ها و شخصیت های حقیقی و حقوقی به این مساله و برگزاری تظاهرات و راهپیمایی ادامه دارد.

در عرصه اقتصادی، مقامات جمهوری آذربایجان اعلام می کنند که در سال 2010 میلادی، دوره موفقی را پشت سر گذاشتند و در این میان با افزایش نسبی قیمت های جهانی نفت و نیز افزایش تولید نفت و گاز به درآمدهای قابل توجه دست یافتند و توانستند ذخایر ارزی را از حدود 20 میلیارد دلار به بیش از 29 میلیارد دلار برسانند و زمینه لازم برای انجام 15 میلیارد دلار سرمایه گذاری را فراهم کنند.

در این بین رییس جمهوری این کشور میزان رشد اقتصادی را 5 درصد اعلام کرده و از افزایش خدمات در حوزه های اجتماعی و رفاهی خبر داده است.

به گفته وی در این سال تولید نفت به 51 میلیون تن و استخراج گاز به 27 میلیارد مترمکعب رسیده و با کشف حوزه های جدید گاز زمینه تولید و استخراج بیشتر گاز هم فراهم شده است.

جمهوری آذربایجان به عنوان بزرگترین کشور منطقه قفقاز جنوبی که در سال 1991 به همراه ارمنستان و گرجستان، دو کشور دیگر این حوزه، از شوروی سابق اعلام استقلال کرده است، در حال حاضر افزون بر 9 میلیون نفر جمعیت دارد.

کشف و بهره برداری از ذخایر عظیم منابع نفت و گاز در این کشور در سال های اخیر زمینه رشد اقتصادی سریع را فراهم ساخته است.

پایان پیام.